

Türkiye Endüstrisinin Yeşil Dönüşümü Programı
Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri Çalışma Grubu
11 Ekim 2021 **Toplantı Tutanağı**

Hedefler için İş Dünyası Platformu (B4G), Türkiye endüstrisinin Avrupa Yeşil Mutabakatı'na (AYM) adaptasyonunu hızlandırmak amacıyla Türkiye Endüstrisinin Yeşil Dönüşümü Programı'nı geliştirmektedir. Bu program çerçevesinde:

1. İlgili uluslararası süreç ve yasal düzenlemeler izlenerek ulusal strateji, eylem planı ve mekanizmaların Türkiye endüstrisinin lehine yapılandırılması odağında savunuculuk yapılmakta; ve
2. Türkiye endüstrisinin sınırdaki karbon düzenlemesine uyumlaşması, dögüsel ekonomiye geçişi ve dijitalleşme seviyesinin artırılması amaçlanmaktadır. İşletmelerin yeşil dönüşümüne katkı sağlamak amacıyla geliştirilen kapasite gelişimi bileşeni kapsamında:
 - a. Öncelikli sektör ve tedarik zincirlerine yönelik farkındalık çalışmaları yürütülecek;
 - b. Sektörel strateji, eylem planı ve rehberler ile bilgiye erişim sağlanacak;
 - c. Sektörler arası bilgi ve deneyim aktarımı desteklenecek;
 - d. İşletmelere özel geliştirilecek yol haritalarının hayata geçirilebilmesi için birebir danışmanlık destekleri verilecek;
 - e. Şirketlerin yeşil teknolojileri kullanımlarını kolaylaştıracak çözümler sunulacak;
 - f. İş gücüne yeşil beceriler kazandırılacaktır.

AYM ile belirlenmiş öncelikli sektörler ve tedarik zincirlerinin mevcut durum ve ihtiyaçların tespiti Programın etkin çözüm süreçlerini geliştirebilmesi açısından kritiktir. Yeşil dönüşümü hızlandıracak uygulama ve uzmanlıkların geliştirilebilmesi amacıyla, sınırdaki karbon düzenlemeleri ve dögüsel ekonomi odağında belirlenmiş öncelikli sektörlerin çatı örgütleri ve uzman kuruluşlarına yönelik gerçekleştirdiği çağrı ile Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri (SKD) Çalışma Grubu'nu (ÇG) kurulmuştur. Ayrıca ile Yeşil ve Dögüsel Bir Ekonomi (YDE) Çalışma Grubu'nu (ÇG) da çalışmalarına devam etmektedir.

GÜNDEM MADDELERİNİN GÖRÜŞÜLMESİ

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye Nezdinde Gerçekleşen Gelişmeler Hakkında Bilgilendirme:

Çalışma Grubu Başkanı Bengisu Özenç, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması hakkında kısa bir bilgilendirmede bulunmuştur. Buna göre:

- Ülkemiz, 2023 yılından itibaren yeni bir uygulama ile karşı karşıya olacaktır. Avrupa Birliği'nin ithal ettiği ürünlerdeki karbon içeriğini fiyatlandırması üzerine bir uygulama söz konusudur. 1 Ocak 2026'ya kadar dosya hazırlığı ön görülen uygulamada, 2026

itibariyle AB'ye ihraç edilen karbon içeriği üzerinden hesaplanan maliyetin fiyatlandırılacağı belirtilmiştir. İlk etapta demir-çelik, alüminyum, gübre, çimento ve elektrik olmak üzere 5 üründe Kapsam 1 emisyonlarının fiyatlandırılması planlanmıştır. Ancak, önümüzdeki dönemde Kapsam 2 emisyonlarının da fiyatlandırılması beklenmektedir.

- Geçtiğimiz haftalarda, ülkemizin Paris Anlaşması'nın onaylanması ve 2053 net sıfır hedefini vurgulaması, sektördeki emisyonların farklı şekilde ele alınacağını göstermektedir. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına uyum stratejisi bundan böyle, karbon maliyetini sadece AB'ye ihraç edilen ürünler üzerinden değil, Türkiye'nin net sıfır karbon hedefine ulaşması çerçevesinde düşünülmelidir.
- Ülkemiz, 2053 net sıfır hedefi ile (mevcut yutak hacmi sabit kaldığı varsayımı altında) 80 milyon tonluk karbondioksit eş değeri emisyon salınımını hedeflemektedir. Bu durum 2019 verileri ile karşılaştırıldığında, ara hedef olarak 2030'a kadar emisyonların yüzde 25 azaltılması anlamına gelmektedir. Karbon emisyonlarımızın kömürden başlayarak azaltılması ulaşılabilir bir hedef olarak görünmektedir. Ülkemizin, 2053'e doğru ara hedeflerle bir patika çizmesi ve bu patika ile eş güdümlü olarak bir emisyon ticaret sistemi oluşturması gerekmektedir.

B4G ve Türkiye Endüstrisinin Yeşil Dönüşümü Programı Hakkında Bilgilendirme:

- Hedefler için İş Dünyası Platformu Yönetim Kurulu Başkanı Şükrü Ünlütürk, B4G ve Türkiye Endüstrisinin Yeşil Dönüşümü Programı hakkında kısa bir bilgilendirmede bulunmuştur.

Katılımcı Kurumların AYM ve Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri Odağındaki Çalışmaları Hakkında Paylaşımları:

- TÜSİAD, Paris Anlaşması'nın onaylanması sürecine hazırladığı raporlar ile katkı sağladığını belirtti. Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri odağında 24 sektörü dahil eden bir modelleme çalışması gerçekleştirdiğini vurguladı. TÜSİAD, bu düzenlemenin gereklilikleri ve zorlukları konusunda çalışmaların devam ettiğini bildirdi. Aynı zamanda emisyon azaltımı alanında çalışmaların sürdüğünü ve bu çalışmaların çalışma grubu ile paylaşabileceğini belirtti. TBMM'ye emisyon azaltımı ve uyum konusunda bir değerlendirmede bulunduğunu ekleyen TÜSİAD, bu değerlendirmenin kömürlü termik santrallerden çıkış için bir tarih öngören analizler içerdiğini vurguladı.
- KalDer, KOBİ ağırlıklı bir kalkınma modeli ile çalıştığını belirtti. Bu sene çalışmalarının odağına sürdürülebilirlik amacını aldığını vurguladı. Bu amaçla bir sürdürülebilirlik komitesi kurduğunu ve bu komitenin de 6 tane alt komitesi olduğunu ekledi. Kasım ayında gerçekleşecek komitede ise sürdürülebilirliğin tarım boyutuna odaklanacağını belirtti. KalDer, üyeleri ile birlikte katkı vermeye hazır olduğuna dikkat çekerek KOBİ'lerde yönetim anlayışının değişmesi gerektiğini vurguladı.

- Çevreci Enerji Derneği, ülkenin enerji bağımsızlığına ve iklim krizi ile mücadelesine destek olma amacıyla olduğunu belirtti. Bu doğrultuda altmışa yakın etkinlik düzenleyerek çeşitli AB projelerini yönettiğini vurguladı. Çevreci Enerji Derneği, son projesini ise Sürdürülebilir Kalkınma için Sürdürülebilir Sivil Toplum Diyaloğu adı altında İtalya'dan Kyoto Club isimli bir STK ile gerçekleştirdiğini ekledi. SKDM ile ilgili olarak yatırımcıların mevzuat konularında ne gibi hakları olduğu hakkında bilgi sahibi olmadığını vurguladı. Bu bağlamda yenilenebilir enerji alanında mevzuatlara yönelik farkındalık yaratma/bilgilendirme konusunda destek olabileceğine dikkat çekti. Şirketlerde sıfır atık projesinin düzenli bir şekilde hayata geçirilmesini önemli olduğunu belirtti.
- Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına Kapsam 2 ve Kapsam 3 emisyonlarının dahil edilmesi durumunda yalnızca çelik değil birçok sektörün zorluk yaşayacağını ve Avrupa ile haksız rekabetin oluşacağını vurguladı. Avrupa'da bulunan ücretsiz tahsisat uygulamasının ülkemizde de ulusal ETS uygulamasının başlangıcında hayata geçirilmesi gerektiğini belirtti. Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı Projesi'nde ise sanayici kuruluşlar ile görüş alışverişinde bulunduğunu ve analiz çalışması gerçekleştirdiğini vurguladı. Ülke olarak bir emisyon ticaret sistemine ve tutarlı politikalara ihtiyacımız olduğunu ekledi.
- Ege İhracatçı Birlikleri, AYM, sürdürülebilirlik, dögüsel ekonomi ve atık yönetimi konularında üyelerinin farkındalığını artırmak amacıyla bir sürdürülebilirlik birimi oluşturduğunu belirtti. KOBİ ölçeğinde finansman ihtiyacını vurguladı. Ticaret Bakanlığı'na bağlı bir kurum olarak bu konuların devlet desteği kapsamına girmesine dair çalışma yürüttüklerini ekledi. Yenilenebilir enerji ekipmanları özelinde bir ihracatçı birliği kurma hedefinde olduğunu belirterek karbon fiyatlandırma mekanizması çalışmalarının hızlandırılması gerektiğini vurguladı.
- Bankacılık sektöründen Esra Kıvrak, IFC bünyesinde, Güney Asya bölgesinde KOBİ'lerin Yeşil Dönüşümü ile ilgili yürütülen çalışma grubunda yer aldığını vurgulayarak KOBİ'lerin bu süreçte yaşadığı sorunlara dikkat çekti. Taksonomi konusunun KOBİ'ler ve finans kuruluşları için kritik olduğunu vurguladı. Bu konuda bir çalışmanın TCMB liderliğinde başladığı bilgisini verdi. KOBİ'lerin bu dönüşümü gerçekleştirebilmesi için finansman erişimine ihtiyaç duyduğunu ve bu süreçte büyük rol oynayacak bir ölçme değerlendirme sisteminin eksik olduğunu belirtti.
- Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği, AYM ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasının gübre ve tarım sektörüne getirdiği yeni düzenlemeler hakkında bilgiler paylaştı. Düzenlemeler ile ilgili detaylı bir çalışma ihtiyacını vurgulayarak tarım alanının dönüşümünde eğitimin önemine dikkat çekti. Yapılacak düzenlemeler için sektörün finansman ihtiyacını vurguladı.
- Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği, Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu altında çeşitli bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının sürdüğünü belirtti. Bu çalışma grubunda 10 tesisin karbon ayak izi seviyesini görmek adına bir pilot çalışma yaptığını belirtti. Yenilenebilir enerjinin kullanımı üzerine bilgilendirme ihtiyacını vurguladı.

Çalışma Metodolojisinin Belirlenmesi:

- Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Çalışma Grubu'nun verimliliğini artırmak amacıyla Çalışma Grubu katılımcılarının gerekli gördüğü kurum ve kuruluşlara davet iletilmesi kararlaştırıldı.
- Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Çalışma Grubu'nun işlevsel hareket edebilmesi ve çalışmaların planlı yürütülmesi adına bir çalışma metodolojisinin belirlenmesi gerektiğine karar verildi. Bu doğrultuda bir sonraki toplantı öncesi, Çalışma Grubu katılımcılarının görüşlerini ve önerilerini paylaşabileceği bir form iletileceği belirtildi.

Ek-1: Katılımcı Listesi

Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi Çalışma Grubu İkinci Toplantısı Katılımcıları	
AD SOYAD	KURUM/ORGANİZASYON
Şükrü ÜNLÜTÜRK	Hedefler İçin İş Dünyası Platformu
Nezahat YILDIRIM	Hedefler İçin İş Dünyası Platformu
Başak DEMİR	Hedefler İçin İş Dünyası Platformu
Simay KARDEŞ	Hedefler İçin İş Dünyası Platformu
Güneş AKSOY	Hedefler İçin İş Dünyası Platformu
Bengisu ÖZENÇ	İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği
Esra KIVRAK	Bankacılık Sektörü
Tolga ŞALLI	Çevreci Enerji Derneği
Çiğdem ÖNSAL	Ege İhracatçılar Birliği
Firuze ALPAYDIN	Global Compact Türkiye
Özge BAYKARA	Global Compact Türkiye
Münevver BAYHAN	Global Compact Türkiye
Metin GÜNEŞ	Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği
İpek İŞBİTİREN	Meyve Suyu Endüstrisi Derneği (MEYED)
Serpil ÇİMEN	Türkiye Çelik Üreticileri Derneği

Tunçağ ŞEN	Türkiye Döküm Sanayicileri Derneği
Yılmaz BAYRAKTAR	Türkiye Kalite Derneği
Sabri BÜLBÜL	Türkiye Kalite Derneği
Aygen ERKAL	Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği
Nurşen NUMANOĞLU	TÜSİAD
Hansın Doğan	UNDP